

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Gällivare kommun

Mars 2023

Projektledare Erik Jansen, certifierad kommunal revisor

Projektmedarbetare Nikolina Djurovic, revisionskonsult

Kvalitetssäkrare Bo Rehnberg, certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Gällivare kommun genomfört en granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsens uppsikt över nämnderna, bolagen, förbundens samt föreningarnas verksamhet är ändamålsenlig samt ifall den interna kontrollen i sammanhanget är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **inte helt** säkerställer en ändamålsenlig uppsikt över nämnderna, bolagen, förbundens samt föreningarnas verksamhet samt att den interna kontrollen **inte helt** är tillräcklig.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning
Är kommunstyrelsens former för uppsikten ändamålsenliga och fungerar de tillfredsställande?	Delvis
Är omfattningen av och innehållet i kommunstyrelsens uppsikt tillräcklig?	Delvis
Begär kommunstyrelsen upplysningar från nämnderna och bolagen och kontrollerar vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning?	Delvis
Genomför kommunstyrelsen en årlig prövning för kommunal verksamhet som bedrivs genom aktiebolag? <i>Fokus på rådande personunion mellan KS/bolag, ex. fråga om jävsprövning vid prövning utifrån KL 6:9.</i>	Nej
Rapporterar kommunstyrelsen till fullmäktige i tillräcklig utsträckning?	Delvis

Rekommendationer

Efter genomförd granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen:

- Att vidta åtgärder som tydliggör uppsiktspliktens innehåll samt omfattning av den i praktiken.
- När omfattning och innehåll av kommunstyrelsens uppsikt tydliggjorts bör även formerna för uppföljning och rapportering av vad som framkommer inom ramen för uppsikten utvecklas.
- Säkerställa att en årlig prövning genomförs över kommunal verksamhet som bedrivs genom aktiebolag (såväl hel- som delägda bolag).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte och revisionsfrågor	3
Revisionskriterier	4
Avgränsning	4
Metod	4
Granskningsresultat	5
Uppsikt enligt kommunallagen	5
Kommunstyrelsens former för uppsikt	6
laktagelser	6
Bedömning	10
Omfattning och innehåll av uppsikten	10
laktagelser	10
Bedömning	13
Begäran om upplysningar	14
laktagelser	14
Bedömning	17
Den förstärka uppsiktsplikten	17
laktagelser	17
Bedömning	18
Rapportering till fullmäktige	18
laktagelser	18
Bedömning	21
Samlad bedömning	22
Rekommendationer	22

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen 6 kap 1,9-11 §§ ska kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas och bolagens verksamhet. Styrelsen ska uppmärksamt följa de frågor som kan ha inverkan på kommunens ekonomiska ställning samt hos fullmäktige göra de framställningar som behövs.

I Gällivare kommun har det inom den kommunala organisationen funnits en variation gällande hur väl nämnderna och bolagen nått sina verksamhetsmässiga och ekonomiska mål. Med anledning av detta är det av vikt att kommunstyrelse noggrant följer de verksamheter som bedrivs inom kommunen. Särskilt tydlig och viktig blir kommunstyrelsens uppsiktsplikt då någon nämnd går med större och ihållande underskott. I en allt mer ansträngd ekonomi för landets kommuner blir det extra viktigt för kommunen att utöva sin uppsiktsplikt för att på så vis kunna leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter.

Styrelsen får från övriga nämnder och beredningar begära in de upplysningar som de behöver för att fullgöra sitt uppdrag.

Revisorerna i Gällivare kommun har utifrån en bedömning av väsentlighet och risk funnit det angeläget att granska kommunstyrelsens uppsikt över nämnderna, de kommunala bolagen samt kommunalförbunden. Granskningen inkluderar uppsikt över även de bolag där kommunen ej äger en majoritet av aktierna.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsens uppsikt över nämnderna, bolagen, förbundens samt föreningarnas verksamhet är ändamålsenlig samt ifall den interna kontrollen i sammanhanget är tillräcklig.

Revisionsfrågor:

1. Är kommunstyrelsens former för uppsikten ändamålsenliga och fungerar de tillfredsställande?
2. Är omfattningen av och innehållet i kommunstyrelsens uppsikt tillräcklig?
3. Begär kommunstyrelsen upplysningar från nämnderna och bolagen och kontrollerar vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning?
4. Genomför kommunstyrelsen en årlig prövning för kommunal verksamhet som bedrivs genom aktiebolag?
Fokus på rådande personunion mellan KS/bolag, ex. fråga om jävsprövning vid prövning utifrån KL 6:9.
5. Rapporterar kommunstyrelsen till fullmäktige i tillräcklig utsträckning?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Nedan följer revisionskriterier:

- Kommunallagen 6 kap
- Kommunfullmäktiges strategiska plan 2022-2024
- Reglemente för kommunstyrelsen och berörda nämnder
- Ägardirektiv för berörda bolag
- Förbundsordning för berörda förbund

Avgränsning

Granskningen avgränsas till att omfatta kommunstyrelsens uppsikt över kommunens nämnder, kommunala bolag (majoritetsägda samt minoritetsägda bolag), gemensamma nämnder (e-nämnden) samt kommunalförbunden Lapplands kommunalförbund och Regionala kollektivtrafikmyndigheten. Därtill omfattas även Laponiatjuottjudus ekonomiska förening.

Granskningen avgränsas i huvudsak till år 2022. I övrigt, se syfte och revisionsfrågor.

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentationsgranskning (protokoll, rutiner, riktlinjer, ägardirektiv etc.), intervjuer/avstämning med nämndsordföranden, kommunstyrelsens ordförande samt kommundirektör eller annan ansvarig för kommunstyrelsens uppsiktsplikt i kommunen.

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Rapporten har kvalitetssäkrats av Bo Rehnberg, certifierad kommunal revisor på PwC i enlighet med PwCs riktlinjer för kvalitetssäkring.

Granskningsresultat

Uppsikt enligt kommunallagen

Enligt kommunallagen ska styrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens eller regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.

Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 10 kap 3-6 §§ och sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i. KL § 6:1.

Av KL 6 kap 8 § framgår att 8 § fullmäktige får besluta att styrelsen får fatta beslut om särskilt angivna förhållanden som rör andra nämnders verksamhet. Styrelsen får dock inte ges rätt att fatta beslut som rör andra nämnders myndighetsutövning, tillämpningen av lag eller ärenden som i övrigt rör enskilda.

Av KL 6 kap 9 § framgår att styrelsen ska i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Kommunallagen är en ramlag och förarbetena ger inga tydliga anvisningar om innehållet i uppsiktsplikten. Detta innebär att det är upp till respektive kommun att utforma uppsiktsplikten innehåll och hur den ska genomföras i praktiken. Kommunallagen betonar vikten av styrningen av den kommunala verksamheten oavsett juridisk form. Det ska således inte ha någon betydelse om verksamheten bedrivs i förvaltnings- eller förbundsform eller annan form.

Det förekommer ofta att det finns personunion mellan ledamöter i kommunstyrelsen och nämnderna, bolagen, förbunden eller samt de gemensamma nämnderna. Detta frångår inte kommunstyrelsen skyldigheten att utöva uppsikt över dessa verksamheter.

Av författningskommentarerna framgår att styrelsen har en särskild ställning bland nämnderna i och med att man har en ledande och samordnande roll. Uppsikten är dock i praktiken begränsad till att lämna råd och anvisningar och påpekanden samt i de fall det anses nödvändigt se till att fullmäktige i egenskap av högsta beslutande organ ingriper.

Kommunstyrelsen ska även ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs i kommunalförbund. För att hantera denna uppgift utfärdas i praktiken förbundsordningar för de kommunala förbunden där kommunstyrelsens rätt till insyn skrivs in.

Uppsiktsplikten gäller även gemensamma nämnder och bolag som kommunen är medlem i eller har ägande i.

Kommunstyrelsens former för uppsikt

Revisionsfråga 1: Är kommunstyrelsens former för uppsikten ändamålsenliga och fungerar de tillfredsställande?

lakttagelser

Inom Gällivare kommun finns följande nämnder:

- Socialnämnden
- Miljö-, bygg- och räddningsnämnden
- Överförmyndarnämnden
- Barn- och utbildningsnämnden
- Valnämnden

Därtill har kommunen följande gemensamma nämnd:

- Norrbottens E-nämnd (gemensam nämnd tillsammans med övriga kommuner i Norrbottens län)

Gällivare kommunen äger följande kommunala bolag (ägarandel inom parentes):

- Gällivare Energi AB (100%)
- Top Bostäder AB (100%)
- Gojan 1 & 14 AB (100%)
- Dundret Gällivare fjällanläggning AB (100%)
- Matlaget i Gällivare AB (60%)
- Malmfältens Kraftverk (50%)
- Gällivare Näringsliv AB (49%)
- Inlandsbanan AB (10,7%)
- Informationsteknik i Norrbotten AB (3,78%)
- Energikontor Norr (3,5%)
- Investeringar i Norrbotten AB (1,4%)
- Filmpool Nord (1%)
- Inera AB (0,16%)

Gällivare kommun är medlem i följande kommunalförbund:

- Lapplands kommunalförbund
- Regionala kollektivtrafikmyndigheten

Gällivare kommun är medlem i följande föreningar:

- Malmfältens Folkhögskola (ideell förening) med 6 medlemmar
- Laponiatjuottjudus (Ideell förening med 5 medlemmar)
- Föreningen Sveriges Vattenkraftskommuner (FSV)
- Coompanion Norrbotten
- Kalix Älvs ekonomiska förening
- Inlandskommunernas ekonomiska förening

- Kommuninvest ekonomisk förening
- Ullatti Andelstvättstuguförening
- Folkets Hus-förening Gällivare
- Folkets Hus-förening Hakkas
- Folkets Hus-förening Nattavaara
- Folkets Hus-förening Skaulo Puoltikasvaara
- Folkets Hus-förening Ullatti
- Leader Polaris

Formerna för uppsikt

Uppsiktsplikten beskrivs i Gällivare kommunplan 2022 (beslutad av KF, 2021-06-07 § 79). Det framgår av kommunplanen att kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över hela kommunens samlade verksamheter, såväl nämnder som kommunala bolag. Enligt kommunallagen 6:1 skall styrelsen också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 10 kap 3-6 §§ och sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i. KL § 6:1. Uppsikt över sådan verksamhet nämns ej i kommunplanen.

För att säkerställa att uppföljning sker på likartat sätt följer kommunstyrelsen upp alla mål två gånger per år i delårsrapport och årsredovisning. Nämndernas och styrelsernas måluppfyllelse sammanställs till ett kommungemensamt resultat. Att handlingsplaner och verksamhetsplaner tagits fram följs upp på respektive nivå. Detta framgår även av årsredovisningen 2020 men inte av årsredovisningen 2021.

Inom ramen för granskningen är det via kommunstyrelsens reglemente och den framarbetade bolagspolicy som vi kan spåra hur kommunstyrelsen skall fullgöra sin uppsikt. I Gällivare kommun finns i övrigt inga styrande dokument som reglerar formerna för hur kommunstyrelsens fullgörande av uppsiktsplikten skall bedrivas inom *samtlig* verksamheten som kommunstyrelsen skall utöva uppsikt över.

Enligt det reglemente som gällt för kommunstyrelsen för revisionsåret 2022 (KF 2020-04-06 § 61) framgår att kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Kommunstyrelsen har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Reglementet tydliggör att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen ska också, enligt reglementet ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag, stiftelser och kommunalförbund. Vi noterar att kommunstyrelsens reglemente och kommunplanen beskriver omfattningen på kommunstyrelsens uppsiktsplikt med olika omfattning.

Reglementet anger att kommunstyrelsen skall utöva uppsikt över övriga nämnder och gemensamma nämnder beslut (§3 p.2) samt kontinuerligt följa verksamheten i övriga nämnder (§ 3 p. 12). Därtill skall kommunstyrelsen ansvara för samordningsträffar med nämndspresidierna och förvaltningscheferna (§ 3 p. 14).

Enligt sammanställning vi erhållit fullgör kommunstyrelsen de nämnda samordningsträffarna i huvudsak vid stora kommunledningsträffen, presidieträffarna och scenariodagarna.

Specifikt vad gäller bolag och stiftelser framgår enligt § 4 i kommunstyrelsens reglemente att kommunstyrelsen ska ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag och stiftelser som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen, ansvara för regelbundna möten mellan kommunstyrelsen och företagsledningarna/stiftelseledningarna,

Därtill tydliggör reglementet att kommunstyrelsen årligen, senast den 30 september i beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges kommunfullmäktige snarast (se revisionsfråga 4 för denna prövning).

Reglementet föreskriver vidare att kommunstyrelsen ska ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i (6 kap. 1 § 2 st KL).

Reglementet § 9 anger att kommunstyrelsen två gånger per år ska rapportera till kommunfullmäktige hur samtliga kommunens verksamheter utvecklas mot bakgrund av fastlagda mål och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

Det framgår av det generella ägardirektivet för de kommunala bolagen, beslutad av kommunfullmäktige 2022-10-03, att majoritetsägda och delägda bolags styrelse, VD och andra nyckelpersoner i bolaget ska delta vid möte (ägarsamråd) med kommunstyrelsen minst en gång per år. Kommunstyrelsen ansvarar för att kalla till sådant möte. En gång per år ska bolaget redovisa sitt arbete inför kommunstyrelsen. Redovisningen ska ske på kommunstyrelsens sammanträde som infaller innan bolagsdagen i kommunfullmäktige. Bolaget ska även en gång per år, på Bolagsdagen, redovisa sitt arbete inför kommunfullmäktige.

Ägardialogen ska utgå från det generella och specifika ägardirektivet för bolaget. Bolaget ska därför redovisa hur verksamheten i bolaget har planerats och genomförts utifrån ägardirektiven. Bolaget ska vid utgången av varje år rapportera uppnådd måluppfyllelse för de särskilda ägardirektiv som meddelats bolaget.

Gällivare kommun har tidigare saknat en bolagspolicy, formerna för styrning och uppsikt av bolagen har istället skett genom reglemente för kommunstyrelsen. Gällivare kommuns bolagspolicy (antagen av kommunfullmäktige 2022-10-03, § 107) redogör för tillämpliga ramverk och viktiga principfrågor avseende styrning av kommunägda bolag. Av bolagspolicyn framgår vad som avses med kommunstyrelsens uppsiktsplikt. För att möjliggöra att kommunstyrelsen fullgör sin uppsiktsplikt ska samtliga majoritetsägda

kommunala bolag kontinuerligt överlämna nedan angivna dokument eller sammanställning/ sammanfattning av detsamma till kommunstyrelsen.

- Protokoll från bolagsstämma
- Protokoll från styrelsesammanträden
- Protokoll från ägardialoger
- Budget
- Verksamhetsplan/affärsplan
- Delårsrapporter och årsredovisning
- Revisionsberättelse samt ev granskningsrapporter från lekmannarevisorer
- Övriga handlingar av vikt för kommunstyrelsens bedömning

Det framgår vidare av bolagspolicyn att samråd bör ske med kommunstyrelsens presidium (ordförande) innan datum och program för årsstämmor fastställs. Årsstämmor i samtliga av kommunens majoritetsägda bolag ska hållas samma dag.

I ägardirektiven för *Dundret Gällivare Fjällanläggning*, *Gällivare Energi AB*, *Top Bostäder AB* samt *Gojan 1 & 14 AB* beskrivs att minst en gång per år ska det mellan kommunstyrelsen och bolagets ledning hållas verksamhets- och uppföljningsmöten (samrådsmöten). Ägaren skall kalla till dessa samrådsmöten. Vid samrådsmöte ska övergripande frågor som rör bolaget och dess verksamhet behandlas. Genom dessa samrådsmöten ges ägaren genom kommunstyrelsen möjlighet att påverka bolagets mål med verksamheten.

Bolagets ledning är skyldig att följa sådana riktlinjer som fastställs av kommunstyrelsen vid samrådsmöten såvida dessa inte strider mot lag, författning eller bolagsordning. Ägarsamråden ska protokollföras och förändringar av bolagets ekonomiska eller verksamhetsmässiga mål ska framgå med särskild tydlighet. Bolagsstyrelsen ska snarast delge kommunstyrelsen protokoll från ägarsamråd.

I ägardirektivet för Matlaget AB framgår att bolaget ska före beslut samråda med kommunstyrelsen i frågor som avser: Taxor och andra normbeslut, investeringar större än 20 basbelopp under löpande räkenskapsår, omsättning och upptagande av lån och finansiella strategier avseende placeringar i finansiella instrument och valuta. Utöver detta framgår inget mer kring deltagande för ägardialog/ägarsamråd.

Av de intervjuer vi genomfört framhålls av de intervjuade att kommunstyrelsens former för uppsikt upplevs som välfungerande och att den dialog som sker mellan kommunstyrelse och främst nämner fungerar tillfredsställande i praktiken. Däremot framkommer att inte finns någon riktlinje eller tydliggjord struktur som säkerställer att formerna för kommunstyrelsens uppsikt bedrivs på ett tydligt och systematiskt sätt för alla sådan verksamhet som kommunstyrelsens skall ha uppsikt över. Det framkommer att det finns ett behov och en nytta av att definiera den samlade uppsikten samt att ta fram en riktlinje kring hur uppsiktsplikten skall ske löpande. Av intervjuerna framgår vidare att det finns en medvetenhet över att det saknats strukturerade former för fullgörande av uppsikten i praktiken och att struktur inom detta område planeras att

tydliggöras efter att kommunen under delar av år 2021 och 2022 stärkt strukturen för ägarstyrning (genom bl.a. bolagspolicy samt utformande av nya ägardirektiv).

Bedömning

Är kommunstyrelsens former för uppsikten ändamålsenliga och fungerar de tillfredsställande?

Delvis.

Vår bedömning är att kommunstyrelsens former för uppsikt delvis är ändamålsenliga och tillfredsställande.

Vår bedömning baseras i huvudsak på formerna för kommunstyrelsen uppsikt delvis tydliggörs genom reglementet samt bolagspolicy. Vår bedömning är dock att kommunstyrelsen ej analyserat hur kommunallagen 6:1 skall fullgöras i praktiken. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 10 kap 3-6 §§ och sådana kommunalförbund som kommunen eller regionen är medlem i. KL § 6:1.

Även om det via intervjuer framhålls att det främst finns en tillfredsställande dialog mellan kommunstyrelsen och kommunens egna nämnder finns ingen struktur som säkerställer att den samlade uppsikten över delägda bolag, gemensamma nämnder, kommunalförbund eller föreningar fullgörs i praktiken.

Det tål att upprepas att kommunallagen är en ramlag där förarbetena inte ger några tydliga anvisningar om innehållet i uppsiktsplikten. Detta innebär att det är upp till respektive kommun att utforma uppsiktsplikten innehåll och hur den ska genomföras i praktiken. Kommunallagen betonar vikten av styrningen av den kommunala verksamheten oavsett juridisk form. Det ska således inte ha någon betydelse om verksamheten bedrivs i förvaltnings- eller förbundsform eller annan form. Vår bedömning är att kommunstyrelsen behöver analysera hur formerna för den samlade uppsikten skall utformas i praktiken framgent.

I sammanhanget skall även nämnas att det ofta förekommer att det finns personunion mellan ledamöter i kommunstyrelsen och nämnderna, bolagen, förbunden eller samt de gemensamma nämnderna. Detta fråntar inte kommunstyrelsen skyldigheten att utöva en tydlig och strukturerad uppsikt över dessa verksamheter.

Omfattning och innehåll av uppsikten

Revisionsfråga 2: Är omfattningen av och innehållet i kommunstyrelsens uppsikt tillräcklig?

lakttagelser

Omfattning och innehåll i uppsiktsplikten gentemot nämnder

Det finns i protokollen för kommunstyrelsen ingen punkt som berör kommunstyrelsens uppsiktsplikt specifikt gentemot nämnderna.

Vi har inom ramen för granskningen genomfört stickprov på antal ärenden inom kommunstyrelsen för perioden januari 2022 tom september 2022. Rapportering till kommunstyrelsen om de i granskningen berörda nämnderna och deras verksamheter sker i enligt följande:

Nämnd	Antal ärenden i kommunstyrelsen januari år 2022 till september 2022
Socialnämnden	17
Miljö-, bygg- och räddningsnämnden	9
Överförmyndarnämnden	2
Barn- och utbildningsnämnden	9
Valnämnden	0
Norrbottens E-nämnd	3

Källa: Kommunstyrelsens protokoll 2022

Tabellen visar ungefär hur många paragrafer från januari år 2022 fram till september år 2022 som kommunstyrelsen på något vis berört de olika nämndernas verksamheter. Dessa ärenden är av blandad karaktär, allt från svar på motioner, budgetuppföljningar, beslut gällande verksamhetsplaner samt informationsärenden. Socialnämnden har vid ett flertal sammanträden rapporterat i form av en presentation en fördjupad uppföljning av underskott.

Omfattning och innehåll i uppsiktsplikten av bolagen

Rapportering om bolagen till kommunstyrelsen inom perioden januari 2022 till september 2022 har skett på följande sätt:

- Rapportering om Gällivare Energi AB har förekommit vid tre tillfällen;
 1. Presentation av verksamhetsplan för kommunstyrelse och kommunfullmäktige (2022-02-14, §34)
 2. Uppföljning av granskning - internkontroll riskunderlag (2022-05-23, §146)
 3. Revidering av bolagsordning (2022-09-19, §206)

- Rapportering om Top Bostäder AB har förekommit vid fyra tillfällen;
 1. Presentation av verksamhetsplan för kommunstyrelse och kommunfullmäktige (2022-02-14, §33)
 2. TOP bostäder AB förvärvar mark inom fastigheten Gällivare 22:24 (2022-05-23, §152)
 3. Uppföljning av granskning - internkontroll riskunderlag (2022-05-23, §146)
 4. Revidering av bolagsordning (2022-09-19, §206)

- Rapportering om Matlaget i Gällivare AB har förekommit vid sex tillfällen:

1. Kommundirektör informerar om regionen gällande Matlaget vid ett flertal tillfällen, 2022-01-17, §20, 2022-05-23, §146 och 2022-09-19, §206.
 2. Presentation av verksamhetsplan för kommunstyrelse och kommunfullmäktige (2022-02-14, §35)
 3. Revidering av bolagsordning (2022-09-19, §206)
- Rapportering om Gojan 1 & 14 AB har förekommit vid sex tillfällen.
 1. Presentation av verksamhetsplan för kommunstyrelse och kommunfullmäktige (2022-02-14, §37)
 2. Förvaltningschef informerar om Gojan 14 (2022-02-21, §54)
 3. Kommunstyrelsen beslutar att ge ungdom-, fritid- och kulturförvaltningen i uppdrag att genomföra en beställning av en ny skyttehall med 20 banor i fastigheten Gojan 1 & 14. (2022-05-23, §159)
 4. Uppföljning av granskning - internkontroll riskunderlag (2022-05-23, §146)
 5. Gojan 1 & 14 AB, begäran om kommunal borgen (2022-06-20, §191)
 6. Revidering av bolagsordning (2022-09-19, §206)
 - Rapportering om Dundret Gällivare Fjällanläggning AB har förekommit vid nio tillfällen.
 1. Att flytta Dundret Gällivare Fjällanläggning AB:s reception och marknadsavdelning till befintlig lokal för turistcenter (2022-01-17, §17)
 2. Presentation av verksamhetsplan för kommunstyrelse och kommunfullmäktige (2022-02-14, §36)
 3. Motion om att besluta att genom ägardirektiv uppmana Dundret Gällivare Fjällanläggning AB precisera om hantering av enskilda detaljfrågor för bolaget, motion avslås. (2022-02-21, §71)
 4. Tecknandet av två överlåtelseavtal (2022-03-28, §85)
 5. Dundret Gällivare fjällanläggning AB anhållan om aktieägartillskott och utökad total proprieborgen, efter återremiss. (2022-05-23, §129)
 6. Svar till lekmanrevisionen angående deras granskning av förvärvet av Dundret Gällivare Fjällanläggning AB. (2022-05-23, §145)
 7. Uppföljning av granskning - internkontroll riskunderlag (2022-05-23, §146)
 8. Revidering av bolagsordning (2022-09-19, §206)
 9. Fortsatt vintersportsatsning säsongen 2022/2023 (2022-09-19, §214)

Omfattning och innehåll i uppsiktsplikten av kommunalförbunden och ekonomiska föreningar

- Rapportering om Lapplands kommunalförbund har förekommit vid två tillfällen.
 1. Presentation av verksamhetsplan för kommunstyrelse och kommunfullmäktige (2022-02-14, §38)
 2. Kommunstyrelsen beslutar att fastställa förslag till detaljbudget 2022 för kommunstyrelsen att minska driftbudgeten gällande fria nyttigheter för Lapplands kommunalförbund med 830 tkr. (2022-02-21, §47)

- Rapportering om Regionala kollektivtrafikmyndigheten har förekommit vid två tillfällen.
 1. Kommundirektören informerar om regionala kollektivtrafikmyndigheten (2022-09-19, §219)
 2. Ansvarsfrihet för Kommunalförbundet Norrbottens läns kollektivtrafikmyndighet 2021 (2022-09-19, §224)

- Rapportering om Laponiatjuottjudus ekonomiska förening har förekommit vid ett tillfälle och det avsåg ett förslag till ändring val Laponiatjuottjudus styrelse 2022-2023. (2022-02-21, §58)

Uppsikt genom intern kontroll

Ett styrsystem för internkontroller finns framtaget (KS 2021:454). I denna finns rutiner för ett tydligt och systematiskt arbetssätt med internkontroll, riskanalyser och uppföljning.

Kommunstyrelsen samt nämnder och utskott har internkontrollplaner enligt det nya systemet och genomför riskbedömningen enligt underlag. Implementering har skett i kommunstyrelse och nämnderna. Implementering av styrsystemet i de kommunala bolagen kvarstår.

Efter genomgång av kommunstyrelseprotokoll kan vi se att den interna kontrollen har följts upp för både bolagen och nämnderna (KS 2022-05-23, §146). Kommunstyrelsen beslutar att hanteringen av arbetet med riskbedömningar inom ramen för internkontrollarbetet är säkerställd och tillräcklig utifrån de åtgärder som vidtagits, att implementering av styrsystem och dokumentation kopplat till internkontrollplaner och riskbedömningar i de kommunala bolagsstyrelserna är färdig hösten 2022 att godkänna uppföljning av granskning Internkontroll-riskunderlag och lägga ärendet till handlingarna.

Kommunstyrelsen beslutar att anta gemensam internkontrollplan 2023 (2022-06-20, §190) och att rekommendera nämnder och styrelser att upprätta egna internkontrollplaner.

Däremot finns ingen uppföljning av den interna kontrollen avseende valnämnden, överförmyndarnämnden, Norrbottens E-nämnd, kommunalförbundet, den regionala kollektivtrafikmyndigheten och Laponiatjuottjudus ekonomiska förening.

Bedömning

Revisionsfråga 2: Är omfattningen av och innehållet i kommunstyrelsens uppsikt tillräcklig?

Delvis.

Vår bedömning baseras på att omfattning och innehåll av kommunstyrelsens uppsikt utifrån granskning av kommunstyrelsens protokoll. Vi noterar att kommunstyrelsen följt nämnderas verksamhet där rapportering över socialnämndens verksamhet förekommit i

flest antal fall. Detta är en effekt av socialnämndens prognostiserade ekonomiska underskott.

Vidare noterar vi att kommunstyrelsen behandlat ärenden för den gemensamma nämnden, de majoritetsägda bolagen, de kommunalförbund som kommunen är medlem i samt även för den ekonomiska förening som ingår inom ramen för denna gransknings avgränsning, Laponiatjuottjudus ekonomiska förening.

Vi kan dock *inte* spåra en tydlig rapportering i kommunstyrelsens protokoll som rör de delägda bolagen. Vidare noterar vi att då vi i revisionsfråga 1 kunnat konstatera att kommunstyrelsen desto närmre ej definierat hur formerna för uppsikt i praktiken skall bedrivas inom kommunen är det ej heller möjligt att fullt ut bedöma om omfattning och innehåll av kommunstyrelsens uppsikt är tillräcklig. Vi noterar förvisso att kommunstyrelsen i allt väsentligt fullgör den uppsikt som går att spåra till den styrning som följer av kommunstyrelsens reglemente.

Vår bedömning är dock att omfattning och innehåll av kommunstyrelsens uppsikt i övrigt inte på ett tydligt sätt går att bedöma då tilltänkt omfattning och innehåll av denna aldrig tydliggjorts genom riktlinje/motsvarande på förhand.

Utvecklingsområde för framtiden menar vid därmed rör att beakta vad som framgår av revisionsfråga 1 i denna rapport i fråga om avsaknad av tydlig riktlinje för fullgörandet av kommunstyrelsens uppsiktsplikt, samt utifrån detta tydliggör omfattning och innehåll av kommunstyrelsens samlade uppföljning över all kommunal verksamhet i praktiken.

Begäran om upplysningar

Revisionsfråga 3: Begär kommunstyrelsen upplysningar från nämnderna och bolagen och kontrollerar vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning?

Inledningsvis skall sägas att avsaknad av åtgärder inte per automatik innebär att kommunstyrelsen inte uppfyller sitt ansvar i denna del. Det centrala är istället huruvida kommunstyrelsen vidtar åtgärder när sådant behov uppstår. Revisionsfrågan ska därför bedömas i ljuset av den systematik som är etablerad för uppsiktspliktens genomförande generellt samt hur kommunstyrelsen agerar inom ramen för denna systematik när så krävs.

lakttagelser

Av Bolagspolicy framgår att kommunstyrelsen har kommunfullmäktiges mandat att upprätta anvisningar samt de processer, forum och rapporteringsstrukturer som krävs för att kommunstyrelsen ska kunna lösa sin uppsiktsplikt och i övrigt bistå i styrningen av de kommunala bolagen. För att möjliggöra att kommunstyrelsen löser sin uppsiktsplikt ska samtliga majoritetsägda kommunala bolag kontinuerligt överlämna följande dokument eller sammanställning/ sammanfattning av detsamma till kommunstyrelsen.

- Protokoll från bolagsstämma
- Protokoll från styrelsesammanträden

- Protokoll från ägardialoger
- Budget
- Verksamhetsplan/affärsplan
- Delårsrapporter och årsredovisning
- Revisionsberättelse samt ev granskningsrapporter från lekmannarevisorer
- Övriga handlingar av vikt för kommunstyrelsens bedömning

Rapportering är kommunstyrelsens sätt att följa upp bolagens ekonomi och verksamhet. Uppföljning av bolagens verksamhet och ekonomi skall, utöver bokslutet, ske av kommunstyrelsen vid minst två tillfällen per år.

Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över bolagens verksamheter. Den ska varje år pröva och besluta om bolagens verksamheter varit förenliga med kommunala ändamål och befogenheter. Om den finner att så inte är fallet, ska styrelsen lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Kommunstyrelsen tar löpande del av budgetuppföljning från förvaltningarna. Vid sammanträdet 2021-01-11 § 2 beslutar styrelsen att få en fördjupad redovisning vad gäller avdelningen för bistånd till kommunstyrelsens sammanträde i februari 2021. Styrelsen tar del av den fördjupade redovisningen och beslutar om att få ytterligare en fördjupad redovisning kring avdelning för bistånd till kommunstyrelsens sammanträde i juni 2021. Vid redovisningen i juni beslutar styrelsen om att de ska ta del av fördjupad budgetredovisning även i oktober 2021.

På styrelsens sammanträde 2021-03-29 § 60 tar styrelsen del av socialnämndens redovisning om budget i balans och beslutar att socialnämnden återkommer med en ny fördjupad redovisning till kommunstyrelsens sammanträde kvartal 2.

I samband budgetuppföljning 2021-09-13 § 259 beslutar styrelsen att bjuda in socialnämnden/förvaltningen för en fördjupad uppföljning av underskott, vid kommunstyrelsens sammanträde 25 oktober 2021. Vid den fördjupade uppföljningen beslutar styrelsen att på nytt bjuda in socialförvaltningen/nämnden för en fördjupad uppföljning av underskottet till kommunstyrelsens sammanträde i januari 2022. Vid redovisningen i januari beslutar styrelsen att än en gång bjuda in socialnämnden/förvaltningen till kommunstyrelsens sammanträde i februari för en fördjupad redovisning av underskottet.

2022-02-21 § 45 tar kommunstyrelsen del av socialnämndens fördjupade uppföljning av underskott och beslutar att ge socialnämnden i uppdrag att presentera åtgärder för att få en budget i balans till kommunstyrelsens sammanträde 23 maj. På sammanträdet i maj beslutar styrelsen att ge socialnämnden anstånd pga. uppkommen personalsituation, med uppdraget att presentera åtgärder för att få en budget i balans, till kommunstyrelsens sammanträde i juni. 2022-06-20 § 175 tar nämnden del av

socialnämndens fördjupade uppföljning av underskott och beslutar att begära en uppföljning i oktober av den upprättade åtgärdsplanen för att nå budget i balans. Uppföljningen presenteras 2022-10-24 § 234 och styrelsen beslutar att nämnden ska presentera samtliga utförda besparingsåtgärder för 2022 för styrelsen i december, samt att redovisa planerade åtgärder för 2023 för att komma i ram.

Av delårsrapporten 2022 framgår bland annat en beskrivning av väsentliga händelser i korthet från varje förvaltning. Det som rapporteras är händelser från Kommunstyrelsen, miljö-bygg och räddningsnämnden, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden. Delårsrapporten belyser även de majoritetsägda bolagen och nämndernas verksamhetsberättelser till och med augusti 2022. Av verksamhetsberättelserna framgår bland annat viktiga händelser under perioden, en rapport på ekonomin samt förväntad utveckling avseende finansiella mål och verksamhetsmål. Däremot presenteras inte verksamhetsberättelser för följande: Norrbottens E-nämnd, Lapplands kommunalförbund, Regionala kollektivtrafikmyndigheten och Laponiatjuottjudus ekonomiska förening.

Det finns även en samlad bedömning av måluppfyllelsen 2022 för samtliga helägda bolag och kommunens nämnder förutom för Valnämnden, Norrbottens E-nämnd, Lapplands kommunalförbund, Regionala kollektivtrafikmyndigheten och Laponiatjuottjudus ekonomiska förening.

Det framgår vidare en rapportering av alla viktiga händelser under perioden, rapportering av ekonomi i form av budget och redovisning av BR och RR samt förväntad utveckling avseende finansiella mål och verksamhetsmål. Verksamhetsmålen redovisas med en grön, gul eller röd symbol för att visa till vilken grad målet är uppfyllt. Rapporteringen av ovan nämnda delar finns för följande bolag i delårsrapporten:

- Top Bostäder AB
- Gojan 1 & 14 AB
- Dundret Gällivare Fjällanläggning AB
- Matlaget i Gällivare AB
- Gällivare Energi AB

Avseende nämnderna återfinns en rapportering kring viktiga händelser under perioden, rapportering av driftanalys, investeringsredovisning samt en förväntad utveckling avseende finansiella mål och verksamhetsmål. Däremot kan vi inte utläsa att Norrbottens E-nämnd finns med.

Rapportering av den Förväntade utvecklingen avseende finansiella mål och verksamhetsmål. Överförmyndarnämnden, Miljö- bygg och räddningsnämnden, Barn- och utbildningsnämnden, Socialnämnden, TOP bostäder AB, Gojan 1 & 14 AB, Gällivare Energi AB, Dundret Gällivare Fjällanläggning AB, Matlaget i Gällivare AB

Vidare i delårsrapporten återfinns en sammanställning av kommunkoncernens resultaträkningar och analys över ekonomin på delår men främst analysen av den prognostiserade helårseffekten. Det återfinns även en driftsammanställning av kommunens nämnder, förutom Norrbottens E-nämnd.

Bedömning

Begär kommunstyrelsen upplysningar från nämnderna och bolagen och kontrollerar vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning?

Delvis.

Bedömningen baseras på att kommunstyrelsen begär upplysningar, vilket vi främst kunnat spåra mot socialnämnden utifrån prognostiserat underskott. Revisionsfrågan bedöms dock i ljuset av den systematik som är etablerad för uppsiktsplikens genomförande generellt samt hur kommunstyrelsen agerar inom ramen för denna systematik när så krävs. Även om vi kan konstatera att kommunstyrelsen begärt upplysningar samt kontrollerat vidtagna åtgärder behöver även denna revisionsfråga ställas i ljuset av vår bedömning av revisionsfråga 1. Avsaknaden av en etablerad systematik för uppsiktens fullgörande gör att det inte heller är möjligt att bedöma om kommunstyrelsen fullt ut begär upplysningar och kontrollerar vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning. Då kommunstyrelsen ej definierat hur formerna för uppsikt över den gemensamma nämnden samt de delägda bolagen skall utföras i praktiken påverkar detta vår bedömning av revisionsfrågan.

Den förstärka uppsiktsplikten

Revisionsfråga 4: Genomför kommunstyrelsen en årlig prövning för kommunal verksamhet som bedrivs genom aktiebolag? Fokus på rådande personunion mellan KS/bolag, ex. fråga om jävsprövning vid prövning utifrån KL 6:9.

lakttagelser

Enligt kommunallagen 6 kap. 9 § framgår att styrelsen i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § ska pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Enligt kommunstyrelsens reglemente 4§ p. 6 framgår att kommunstyrelsen årligen, senast den 30 september i beslut ska pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges kommunfullmäktige snarast. Finner kommunstyrelsen att brister förelegat, ska den samtidigt lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Jävsprövning vid tillämpning av KL 6:9

Om ett ärende hos en nämnd berör ett aktiebolag där kommunen eller regionen äger

minst hälften av aktierna eller en stiftelse där kommunen eller regionen utser minst hälften av styrelseledamöterna, ska den som handlägger ärendet inte anses jävig enligt 28 § 2 eller 5 enbart på grund av att han eller hon är ställföreträdare för bolaget eller stiftelsen eller på något annat sätt är knuten dit.

Hänvisningen till 28 § 2 eller 5 avser ställföreträdarjäv och delikatessjäv.

Kommunallagen har således möjliggjort dubbla engagemang för ledamöter. Bolagen anses vara en del av den kommunala förvaltningen och jäv ska därför inte anses föreligga enbart för att ledamoten i kommunstyrelsen också är styrelseledamot. Rent formellt kan det således inte krävas att ledamöter anmäler jäv i den situation som beskrivs om regionen eller kommunen äger minst hälften av aktierna. Därutöver kan det givetvis även ske att ledamöter anmäler jäv av andra anledningar än ställföreträdarjäv och delikatessjäv.

Vid dokumentationsgranskning samt vid intervjuer framkommer att kommunstyrelsen inte har prövat om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Den förstärkta uppsiktsplikten för både majoritetsägda och minoritetsägda bolag kommer dock att prövas under 2023 enligt intervjuer. Avseende jävsprövningen framgår det av intervjuer att kommunstyrelsen har som policy att en jävsanmälan alltid lämnas in, även om bolagen är majoritetsägda av kommunen.

Bedömning

Genomför kommunstyrelsen en årlig prövning för kommunal verksamhet som bedrivs genom aktiebolag? Fokus på rådande personunion mellan KS/bolag, ex. fråga om jävsprövning vid prövning utifrån KL 6:9.

Nej.

Vår granskning kan styrka att kommunstyrelsen under år 2022 genomfört årlig prövning av regional verksamhet som bedrivs genom aktiebolag utifrån de krav som råder i KL 6:9.

I sammanhanget noterar vi dock att vid intervjuer framkommer att denna prövning enligt plan kommer ske under år 2023 vilket vi ser positivt på.

Rapportering till fullmäktige

Revisionsfråga 5: Rapporterar kommunstyrelsen till fullmäktige i tillräcklig utsträckning?

lakttagelser

I Kommunstyrelsens reglemente 9 § framgår att styrelsen två gånger per år ska rapportera till kommunfullmäktige hur samtliga kommunens verksamheter utvecklas mot bakgrund av fastlagda mål och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

I Gällivare kommuns årsredovisning 2021 som avlämnats av kommunstyrelsen under år 2022 framgår information för respektive nämnd och majoritetsägda bolag. Därutöver framgår information om vilket uppdrag som nämnderna och de majoritetsägda bolagen har som bedriver kommunal angelägenhet utifrån kommunallagen 10 kap § 1. Det framgår ingen redovisning för kommunens delägda bolag.

Vi har tagit del av delårsrapporten för 2021 och 2022. Vi kan inte se att rapporteringen skiljer sig åt från de olika åren. Delårsrapporterna innehåller en beskrivning av respektive nämnd och majoritetsägda bolags verksamhetsberättelser.

Verksamhetsberättelserna innehåller bland annat information om viktiga händelser under perioden, ekonomisk rapportering samt en rapportering av förväntad utveckling avseende finansiella mål och verksamhetsmål. De

Verksamhetsmål

I Gällivare kommuns årsredovisning 2021 framgår information på samma sätt som i delårsrapporten en beskrivning över händelser av väsentlig betydelse inom nämnderna och bolagen. Det framgår vidare av årsredovisningen en samlad bedömning av måluppfyllelsen 2021. Detta illustreras i form av trafikljus som visar om målet är helt uppfyllt, delvis uppfyllt, ej uppfyllt eller ej mätbar/saknas målsättning. Det framgår även en djupare beskrivning av arbetet av verksamhetsmålen och vilken förväntad utveckling avseende finansiella mål och verksamhetsmål som finns för nämnderna.

Verksamhetsmålen för överförmyndarnämnden och valnämnden är inte lika utförliga som de andra nämnder.

Vad avser de majoritetsägda bolagen finns det en rapportering av verksamhetsmålen uppfyllelse däremot är det inte lika utvecklade som nämndernas rapportering av verksamhetsmål. Vi kan inte notera att det finns någon rapportering av verksamhetsmål för de delägda bolagen. Rapportering av verksamhetsmålen uppfyllnad återfinns inte i årsredovisningen för E-nämnden, Lapplands kommunalförbund, Regionala kollektivtrafikmyndigheten, Laponiatjuottjudus ekonomiska förening och de delägda bolagen.

Ekonomisk rapportering

I årsredovisningen återfinns ekonomisk rapportering för:

- socialnämnden
- miljö-, bygg- och räddningsnämnden
- överförmyndarnämnden
- barn- och utbildningsnämnden
- valnämnden

- Gällivare Energi AB
- Top Bostäder AB
- Matlaget i Gällivare AB
- Gojan 1 & 14 AB
- Dundret Gällivare Fjällanläggning AB

I årsredovisningen återfinns inte ekonomisk rapportering för:

- Norrbottens E-nämnd
- Lapplands kommunalförbund
- Regionala kollektivtrafikmyndigheten
- Laponiatjuottjudus ekonomiska förening
- De delägda bolagen

Vad som sägs ovan kopplat till kommunstyrelsens rapportering till kommunfullmäktige i årsredovisningen gäller även i fråga om kommunstyrelsens rapportering till kommunfullmäktige genom delårsrapport per augusti 2022.

I sammanhanget har vi som referens även granskat årsredovisning 2019 samt årsredovisning 2018. Detta för att se om coronapandemins effekter kan ha föranlett skillnad i vilken omfattning och inriktning som rapportering skett från kommunstyrelsen till kommunfullmäktige för ovan verksamheter. I fråga om rapportering för nämnder, bolag, ekonomiska föreningar och förbund framgår ingen skillnad mellan åren. I samtliga årsredovisningar återfinns förvaltningsberättelser, ekonomisk rapportering bland annat en redovisning av räkenskaper, men även samtliga nämnders och bolags verksamhetsberättelser.

Precis som ovan har det inte skett någon rapportering från Norrbottens E-nämnd, Lapplands kommunalförbund, Regionala kollektivtrafikmyndighet och Laponiatjuottjudus ekonomiska förening eller de delägda bolagen.

I fråga om rapportering avseende verksamhetsmålen framgår ingen skillnad mellan åren. Den rapportering som lämnas avser i huvudsak en beskrivning i vilken grad verksamhetsmålen har uppnåtts.

Vid intervjuer framgår att dialogen och rapporteringen mellan nämnd och kommunstyrelse är välfungerande och bra. Det framgår även att rapporteringen som framgår i årsredovisningen uppfattas som komplett och rättvis. Vid rapportering i kommunfullmäktige får även nämnden och bolagen närvara för att komplettera eller

besvara frågor, vilket även stärker att rätt information kommer till kommunfullmäktige utöver det som framförs i årsredovisningen.

Bedömning

Rapporterar kommunstyrelsen till fullmäktige i tillräcklig utsträckning?

Delvis.

I Kommunstyrelsens reglemente 9 § framgår att styrelsen två gånger per år ska rapportera till kommunfullmäktige hur samtliga kommunens verksamheter utvecklas mot bakgrund av fastlagda mål och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret. Vår bedömning är att kommunstyrelsen delvis rapporterar i enlighet med kraven i reglementet.

Vår bedömning baseras i övrigt på att kommunstyrelsens rapportering till fullmäktige avseende de juridiska personer som utgör avgränsningen för denna granskning vare sig i årsredovisning 2021 eller i delårsrapport 2022, utifrån kraven i regionstyrelsen reglemente 9 §, rapporterar verksamhetsmässig utveckling mot bakgrund av fastlagda mål. Den rapportering som lämnas sker istället kopplat till den ekonomiska ställningen under budgetåret. Vad gäller ekonomisk rapportering framgår sådan ej för Norrbottens E-nämnd, Lapplands kommunalförbund, Regionala kollektivtrafikmyndigheten, Laponiatjuottjudus ekonomiska förening eller för de delägda bolagen.

Vår bedömning är att den rapportering som kommunstyrelsen lämnar till kommunfullmäktige endast delvis är heltäckande utifrån de krav vi kan spåra från kommunstyrelsens reglemente i fråga om att rapportera till kommunfullmäktige hur samtliga kommunens verksamheter utvecklas mot bakgrund av fastlagda mål och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Gällivare kommun genomfört en granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunstyrelsens uppsikt över nämnderna, bolagen, förbundens samt föreningarnas verksamhet är ändamålsenlig samt ifall den interna kontrollen i sammanhanget är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **inte helt** säkerställer en ändamålsenlig uppsikt över nämnderna, bolagen, förbundens samt föreningarnas verksamhet samt att den interna kontrollen **inte helt** är tillräcklig.

Rekommendationer

Efter genomförd granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen:

- Att vidta åtgärder som tydliggör uppsiktspliktens innehåll samt omfattning av den i praktiken.
- När omfattning och innehåll av kommunstyrelsens uppsikt tydliggjorts bör även formerna för uppföljning och rapportering av vad som framkommer inom ramen för uppsikten utvecklas.
- Säkerställa att en årlig prövning genomförs över kommunal verksamhet som bedrivs genom aktiebolag (såväl hel- som delägda bolag).

Revisionsfråga	Bedömning
1. Är kommunstyrelsens former för uppsikten ändamålsenliga och fungerar de tillfredsställande?	Delvis Vår bedömning är att kommunstyrelsens former för uppsikt delvis är ändamålsenliga och tillfredsställande.
2. Är omfattningen av och innehållet i kommunstyrelsens uppsikt tillräcklig?	Delvis Vår bedömning baseras på att omfattning och innehåll av kommunstyrelsens uppsikt utifrån granskning av kommunstyrelsens protokoll. Vår bedömning är att omfattning och innehåll av kommunstyrelsens uppsikt inte på ett tydligt sätt går att bedöma då tilltänkt omfattning och innehåll av denna aldrig tydliggjorts genom riktlinje/motsvarande på förhand.
3. Begär kommunstyrelsen upplysningar från nämnderna och bolagen och kontrollerar vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning?	Delvis Bedömningen baseras på att kommunstyrelsen begär upplysningar, vilket vi främst kunnat spåra mot socialnämnden utifrån prognostiserat underskott. Revisionsfrågan bedöms dock i ljuset av den systematik som är etablerad för uppsiktspliktens genomförande generellt samt hur kommunstyrelsen agerar inom ramen för denna systematik när så krävs.

4. Genomför kommunstyrelsen en årlig prövning för kommunal verksamhet som bedrivs genom aktiebolag? Fokus på rådande personunion mellan KS/bolag, ex. fråga om jävsprövning vid prövning utifrån KL 6:9.

Nej
Vår granskning kan styrka att kommunstyrelsen under år 2022 genomfört årlig prövning av regional verksamhet som bedrivs genom aktiebolag utifrån de krav som råder i KL 6:9. I sammanhanget noterar vi dock att vid intervjuer framkommer att denna prövning enligt plan kommer ske under år 2023 vilket vi ser positivt på.

5. Rapporterar kommunstyrelsen till fullmäktige i tillräcklig utsträckning?

Delvis
I Kommunstyrelsens reglemente 9 § framgår att styrelsen två gånger per år ska rapportera till kommunfullmäktige hur samtliga kommunens verksamheter utvecklas mot bakgrund av fastlagda mål och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret. Vår bedömning är att kommunstyrelsen delvis rapporterar i enlighet med kraven i reglementet.

Dag som framgår av digital signering

Erik Jansen

Certifierad kommunal revisor

Projektledare

Uppdragsledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Gällivare kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2022-03-12. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: Erik Theo Christoffer Jansen

Erik Jansen

2023-03-30 08:31:47 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post